

Medzinárodné stretnutie v Kladne

Jozef Predáč

Milí priatelia, keď sme vás na jar prosili o príspevok na podporu práce v Gruzínsku, už naplno bežala príprava pracovného stretnutia s prezidentkou gruzínskej pobočky LPP MUDr. Chatunou Meurmishvili. Nemohla žiaľ navštíviť Slovensko, ako bolo pôvodne plánované, nakoľko v Gruzínsku nemáme veľvyslanectvo a bolo pre ňu komplikované a drahé cestovať na niekoľko dní do Kyjeva, aby si tam vybavila slovenské víza. Našťastie v Tbilisi funguje český konzulát a tak sme všetci prijali pohostinnosť Davida a Mišky a ich dom v Kladne sa od 29. júla do 5. augusta premenil na „medzinárodné školiace stredisko“. Vybaviť všetky cestovné povolenia nebolo vôbec jednoduché (Chatuna musela napr. zložiť finančnú zábezpeku na každý deň pobytu u nás, aby získala povolenie vycestovať), o to väčšia bola naša radosť, keď sme ju uvideli vystupovať na letisku v Prahe hoci poriadne uzímenú. (Tbilisi 40 C, Praha 20C). Stála pred nami drobná pani s postavou dievčaťa, veľkými očami a úsmevom. Hlavným komunikačným jazykom sa na pár dní stala ruština a tak sme konečne v praxi využili naše staré vedomosti ešte z „éry komunizmu“, v prípade „krízy“ prišli na rad ruky aj nohy a starý dobrý pomocník – slovník. Náš denný program bol rozdelený na prácu, prešli sme postupne a podrobne všetky štyri testy, ktoré vypracúvajú kandidáti na učiteľov, i oddych naplnený väčšinou rozhovormi o našich rodinách, práci i situácii v ktorej žijeme. Jeden deň sme boli na výlete v Prahe, kde je skutočne čo ukázať i obdivovať.

Chatuna získala právo školiť učiteľov podľa Kippley-Prem systému a práca v Gruzínsku sa môže ďalej intenzívne rozvíjať.

Pani Chatuna sa narodila 2. októbra 1957. V roku 1982 promovala na lekárskej fakulte v ruskom Krasnodare, kde pôsobila ďalšie tri roky ako lekárka na oddelení gynekológie. Od roku 1985 pracuje v Tbilisi, najprv ako gynekologička v nemocnici a súčasne ako pedagóg v Medinstitute – doškolením zariadení pre odborný zdravotnícky personál a od roku 1998 až do teraz ako ambulantný gynekológ v poliklinike Redemptor Hominis, zriadenej talianskym rádom Kamiliánov. Je vydatá a spolu s manželom Alikom vychovávajú dvoch synov. Starší Georgi (18 r.) je čerstvý vysokoškolák a mladší Merab (17 r.) bude končiť strednú školu.

V r.1999 sa zoznámila s manželským párom Robertom a Theresou Brutonovými, ktorí pôsobili v Tbilisi na americkej ambasáde a boli dobrovoľníkmi-učiteľmi STM, vyškolenými Ligou v Amerike. Svoje nadšenie pre PPR si Brutonovci priniesli aj do Gruzínska a bolo také „nákazlivé“, že už v roku 2001 bol Dodo vyškoliť štyri lekárky (Khatuna bola jednou z nich) za dobrovoľné učiteľky, aby mohli oficiálne šíriť STM podľa Kippley-Prem systému. Začiatkom r. 2002 spoločne založili LPP Gruzínska ako neziskovú mimovládnu organizáciu a pani Chatuna bola zvolená za jej prezidentku.

Vzhľadom na svoje predchádzajúce pôsobenie v Medinstitute sa Chatune darí kurz STM už 5 rokov zaraďovať do vyučovacieho programu, ako nepovinný

predmet a je oň veľký záujem. Kurzy robia okrem tejto formy aj bežným spôsobom pre verejnosť, v rodinách, doma a príležitostne aj v priestoroch Charitasu Gruzia. Okrem kurzov v Gruzínsku Chatuna chodí učiť STM aj do susedných krajín – Azerbajdžanu a Arménska. Po vydarenej misii v meste Kachi v Azerbajdžane sa koncom tohto roka pripravuje kurz v Baku a budúci rok v Arménskom Jerevane. (Fotodokumentáciu z činnosti LPP Gruzínska si môžete pozrieť na našej stránke www.lpp.sk, LPP v Gruzínsku).

Je naozaj obdivuhodné akú úžasnú prácu môžu robiť dvaja nadšení ľudia v podmienkach, ktoré sú mnohonásobne horšie ako u nás vo všetkých oblastiach (z pôvodných štyroch učiteľiek odišli dve za prácou do zahraničia). Aby sme im aspoň trošku uľahčili prácu s kandidátmi na učiteľov aj na kurzoch, slovenská a česká Liga sa spojili a spolu so štedrým príspevkom manželov Breenových z Írska darovali Lige v Gruzínsku teplomery, notebook a dataprojektor. Chatunina radosť bola obrovská a naša tiež.

Chceme sa aj takto poďakovať Davidovi a Miške za pohostinnosť a starostlivosť, Johnovi Kippleymu za zaplatenie letenky a aj všetkým vám, ktorí ste prispeli práve na túto misiu, finančne alebo modlitbou.

Dohromady jsme letos podpořili LPP Gruzii ve výši \$4000 (cca. 80,000 Kč), z nichž větší část přišla z Írska a USA, ale něco přišlo také z našich českých a slovenských kas. Děkuje těm, kteří přispěli na tuto práci. Když myslíme na to, že je Azerbajdžán moslemská země, přispějeme přece k misii mezi muslimy, což je důležité! Uvítáme Vaše příspěvky pro budoucnost této práce.

Ako súvisia manželstvo a náboženstvo

„Osudy rodinného života a náboženstva možno dobre pospájať,“ hovoria odborníci v nedávno vydannej štúdií. W. Bradford Wilcox, docent sociológie na Viržínskej univerzite je autorom výskumu, ktorého výsledky uverejnilo Centrum pre skúmanie amerických hodnôt v oblasti manželstva a rodiny.

„Cirkvi sú baštami manželstva v amerických mestách,“ uvádza v štúdií *Náboženstvo, rasa a vzťahy v mestách Ameriky*. Začína pozorovaním, že napriek veľkým starostiam pre zlyhávanie manželstiev v súčasnej spoločnosti venuje sa veľmi málo pozornosti vplyvu náboženstva na rodinu. Preto sa to pokúša napraviť touto štúdiou. V rokoch 1960–2000 vzrástol počet nemanželských detí z 5 % na 33 %. Počet rozvodov sa zdvojnásobil na takmer 50 %. Počet detí žijúcich s jedným rodičom vzrástol z 9 % na 27 %. Wilcox uvádza, že náboženstvo dokáže ovplyvniť rodinu štyrmi spôsobmi:

1. Náboženské inštitúcie napomáhajú rodinám špecifickými normami posilňujúcimi manželstvo napríklad v otázkach sexu, ako aj širšími normami, ktoré podporujú šťastnejšie a stabilnejšie manželstvá.
2. Náboženská viera poskytne manželskému vzťahu zmysel pre transcendentno.
3. V mnohých náboženských skupinách sú sociálne siete zamerané na rodinu a ponúkajú im emotívnu a sociálnu podporu ako aj istú spoločenskú kontrolu, čo vyžaduje plniť manželský záväzok.

4. Náboženská viera a prax poskytuje podporu pri zvládaní stresových situácií ako nezamestnanosť či smrť milovanej osoby.

Wilcox pripúšťa, že viera nie je automatickou zárukou šťastného rodinného života. No jeho analýza dokazuje, že viera najmä otcov je spojená s vyšším počtom manželstiev. Praktizovanie náboženstva mužmi je zvlášť dôležité pre manželské vzťahy v mestách. Ak otec chodí pravidelne do kostola, je pravdepodobnejšie, že uzavrie manželstvo a vzťah vyššej kvality.

Jeho kolega Patrick Fagan vo svojom príspevku uvádza, že „praktizovanie náboženstva blahodárne napomáha životu jednotlivcov, rodín a spoločnosti“. Spája sa to so zdravým, stabilným rodinným životom, pevnými manželstvami a dobre vychovanými deťmi. Početné sociologické štúdie ukazujú, že viera sa spája s väčšou stabilitou manželstva, s vyššou úrovňou spokojnosti s manželským životom a so zvýšenou pravdepodobnosťou uzatvárania manželstva.

Veriace ženy sa menej rozvádajú či žijú oddelene, ako neveriace. Manželstvá v ktorých obaja partneri praktizujú vieru, majú nižšiu pravdepodobnosť rozvodu, ako u neveriacich. Výskum za 50 rokov potvrdil, že náboženstvo je najvýznamnejším faktorom manželskej stability. U párov, ktoré majú rovnakú vieru je tiež väčšia pravdepodobnosť, že sa po rozchode znova spoja, ako u neveriacich. Viera sa tiež spája s nižším počtom negatívneho správania ako domáce násilie, kriminalita a pod.

Mary Eberstadtová pri výskume zistila, že sekularizmus v západnej Európe mal veľmi negatívny dopad na rodinný život. No pôsobilo to aj naopak – ľudia sa stali sekularizovanými, keď prestali mať deti a rodiny. Tvrdí, že pôrodnosť v Európe poklesla už pred dramatickým poklesom praktizovania náboženstva v ostatných desaťročiach. Vo Francúzsku, ktoré malo veľký pokles pôrodnosti oveľa skôr ako v iných krajinách, je aj sekularizmus oveľa silnejší. Írsko naopak odolalo sekularizmu až donedávna – bolo krajinou so silnou rodinou. Nedávnemu poklesu viery tu predchádzal kolaps pôrodnosti. Vyššia úroveň praktizovania viery sa spája s väčším počtom detí.

[P. John Flynn, L.C., Zenit (Rím), 18.6.2007, zkráceno, www.zenit.org/article-19910?l=english.]

Náplasti môžu predstavovať väčšie riziko

Americký úrad pro potraviny a léky (FDA) revidoval 20. 9. 2006 príbalový leták k antikoncepcii náplasti Ortho Evra. Revidovaný text je podložený výsledky dvou samostatných epidemiologických štúdií sponzorovaných firmou Johnson a Johnson.

Tyto štúdie mali za úkol zhodnotiť riziko vzniku vážnych krevných sraženín u žien, ktoré používajú Ortho Evra ve srovnání s běžně předepisovanými orálními kontraceptivy. Obava z rizika byla původně založena na zprávách o vážných trombózách hlášených FDA, z kterých vzniklo podezření, že může být riziko žilního tromboembolismu (VTE) při Ortho Evra přinejmenším u některých žen větší než při orálních kontraceptivech.

Přesto, že byly obě studie prováděny s použitím elektronických dat zdravotních pojišťoven, jejich výsledky jsou různé.

První studie byla prováděna v rámci Bostonského programu dozoru nad léčivými. Zjistila, že riziko VTE, které nezpůsobily smrt, bylo při použití Ortho Evra podobné jako při použití orálních kontraceptiv s obsahem 0.035 mg ethinylestradiolu (estrogen) a norgestimatu (progesterinový hormon).

Druhá studie byla prováděna jinou skupinou výzkumníků (i3 Ingenix). Výsledky této studie ukazují přibližně dvojnásobně vyšší riziko lékařsky potvrzených případů VTE u uživatelék Ortho Evra ve srovnání s uživatelkami orálních kontraceptiv s obsahem norgestimatu a 0,035 mg estrogenu. FDA požádala o dlouhodobé sledování případů VTE, infarktů a mozkových příhod. [Family Foundations, Vol. 33, No. 3, listopad-prosinec 2006, str. 9. Zdroj: FDA administrace.]

Malá cesta malé rodiny

Karen Edmistonová

Kolik dětí bychom měli mít? Když se berou mladí katolíci, kladou si tuto otázku? To my s manželem nevíme. Nebyli jsme katolíci, když jsme se brali. Byli jsme nevěřící. Nebyli jsme ani příliš mladí, když jsme začínali rodinu. Prvních 7 let našeho manželství jsme se shodovali, že v žádném případě nechceme děti. Zdály se nám příliš drahé, příliš náročné a rozhodně příliš upatlané.

Ale čas, Boží smysl pro humor a konverze ke katolické víře nás přivedly k přijetí rodičovství. Jsme teď šťastnými rodiči tří krásných dcer na světě a pěti (spontánně potracených) duší v nebi. Otázka: kolik dětí chceme mít, pro nás nikdy neexistovala. Když jsme otevřeli své životy Božímu plánu, ptali jsme se spíš: kolik on chce, abychom měli děti.

Zdá se, že se rozhodl pro tři. Jsme sice ve věku 47 a 50 let stále ještě směšně otevřeni pro další, ale je to v Božích rukou. A musím říci, že život se třemi je dobrý. Ne, dovolte mi opravu, je skvělý. Mám své dcery moc ráda. Nacházím v mateřství nezměrné potěšení a opakovaně se přistihnu, jak se nevěřičně ptám: „Kdo byla ta hrozná ženská, co nechtěla žádné děti, a jak to, že nevěděla, jaké jsou to poklady?“ Moje děvčata mě každý den rozesmějí a občas rozpláčou a hlavně mě pohánějí k tomu, abych stále děkovala Bohu za dar, který mi v nich dal.

Podle katolických měřítek jsme rozhodně malá rodina, protože jsme pozdě začali a měli ztráty. A i když to, že máme malou rodinu, přineslo s sebou určité bolestné zkušenosti, snad nám naše ztráty také pomohly plněji oceňovat, čím je každé naše dítě zvláštní. Možná nám také pomohly pochopit, že každé dítě (narozené nebo nenarozené) je věčným požehnáním. Na své cestě za přijetím Boží vůle pro naši rodinu jsem se naučila důvěřovat, že nám dá, co je pro nás správné.

Viděno z veselejší stránky naučila jsem se oceňovat některé praktické výhody toho, že jsme „malí“, např.:

- V naší malé rodině si mohu častěji vychutnávat příležitost strávit čas s jedním z dětí, než asi mohou matky velkých rodin. Plánujeme pravidelně večery s jednou z dcer. Obvykle je na programu i společná mše sv. a štedrá porce zmrzliny.

- Co se týká mše sv., když se v neděli ráno všichni překotně vypravujeme do kostela, mám jen tři malé hlavy, které je třeba učešat (manžel se musí o sebe postarat sám) a jen tři páry bot, které je třeba najít (to si také dělá manžel sám).
- Naše rodina se stále ještě vejde do malého auta, které má ekonomičtější spotřebu než mikrobuse, který jsme před lety z hlouposti také pořídili.
- Matka s mikrobusem a pouhými třemi dětmi (aha, možná byl ten nákup chytrý) může vozit po městě i přátele svých dětí a cítit se šťastná, že pomáhá velkým rodinám, které nemají v autě dost místa.
- Celá naše rodina se ještě vejde do jednoho hotelového pokoje, takže cestování nejde tak do peněz.

Ale ... vyměnila bych všechny tyhle malé, hloupé materiální výhody za víc darů z nebe? Ano, určitě, okamžitě! Ale, to rozhodnutí dělá Bůh. A já pevně věřím, že chce, abychom pracovali s tím, co nám dal, abychom „kvetli, kde nás zasadil.“ Pán připustil naše potraty. Dal naší malé rodině jen tři děti. Když o tom přemýšlím, připomínám si svatou Terezií z Lisieux a její „malou cestu“.

Svatá Terezie měla velké sny. Chtěla být misionářkou a evangelizovat celý svět. Místo toho jí byl dán krátký život v skrytosti plný bezvýznamných úkolů v klášteře, úkolů, které se naučila dělat s velkou láskou. A teď tato učitelka církve evangelizuje celý svět svou přímluvou z nebe.

Je pravda, že se mohla sv. Terezie ptát Boha: „Kolik zemí mám navštívit?“, ale to by bývala byla nesprávná otázka. Bůh splnil její touhy a očekávání překvapujícím způsobem, tak jak manželovi a mně. Naše malá rodina – naše „malá cesta“ není to, co jsme si často přáli. Ale naše malá domácí církev je přesně taková, jakou ji Bůh chce mít. Nebylo to nikdy v našich rukou, ale vím, že jako sv. Terezie, uvidíme v nebi odměnu a krásu, kterou si ani nedokážeme představit tady, když se ještě díváme nejasně jako v zrcadle.

Nakonec je odpověď na otázku: „Kolik dětí bychom měli mít?“ snadná. Zeptejte se Pána Boha. Je tolik malých i velkých cest, kterými Vám to dá vědět. [Family Foundations, Vol. 34, No. 1, červenec-srpen 2007, str. 13, 37.]

Dětské otázky

„Na co to vlastně máš?“ zeptal se mně jednou v ložnici náš čtyřletý Adam a ukázal na tabulky a teploměr na nočním stolku. Otázka mě zaskočila a na velké povídání nebyla právě vhodná doba. Tak jsem se jen zasmála. „Dělám vědecké pozorování.“ Když jsem to večer říkala manželovi, divil se, proč prý jsem nevyužila příležitosti říci dítěti něco o PPR. Jemu se to říká, jeho se Adam neptal! Ale vzala jsem tu námitku vážně, a když jsme zas jednou při stlání byli s Adamem v ložnici sami, vzala jsem tabulky a ukázala mu teplotní křivku. „Když ráno měřím teplotu, napíšu to tady do tabulky a pak podle grafu poznám, kdy je u mě vajíčko, z kterého by mohlo být miminko.“ Pokýval hlavou, že rozumí, a odběhal si hrát. Děti nestojí o dlouhé přednášky, ale ocení upřímnou věcnou informaci.

Perla z moravské lidové moudrosti:

„Náš tatínek říká, že milování s kondomem je jako mýt si nohy v ponožkách.“

Nemožné sa stalo skutočnosťou – alebo nový DATA-projektor.

Zuzana Košťálová

Už dlhší čas všetky učiteľské páry túžime na kurzoch STM používať namiesto premietačky dataprojektor. Staré premietačky už dosluhujú, sú hlučné a majú slabú svietivosť v menej tmavých miestnostiach. Navyše doba ide dopredu, a tak je potrebné niektoré diačiky vyhodiť, upraviť alebo vytvoriť novú sadu na prednášky pre rôzne typy škôl, pre snúbencov a pod. Keď som v januári čítala *Noviny z rodiny LPP* z chuti som sa zasmiala Dodovmu snu zakúpiť z 2% dani každému učiteľskému páru nový prístroj. Veď cena aj s notebookom, bez ktorého je dataprojektor zbytočný, je „očarujúca“ a pre LIGU hlavne finančne nedostupná.

No cesty Božie sú plné prekvapení. On naozaj videl, že tento „Dodov sen“ je pre nás všetkých potrebný a splnil mu ho. Prišla akcia v Metre (dataprojektor použiteľný aj bez PC) za sympatickú cenu (cca 14 000 Sk) a Dodo ich stihol ešte aj kúpiť. A to rovno 5 kusov. Teraz sú s nimi pokryté všetky oblasti na Slovensku, kde pôsobia učiteľské páry LPP.

Pred dvoma týždňami sme ho použili už aj na kurze. Nový dataprojektor je úžasný. Veľká obrazovka, silné osvetlenie, výrazné farby... Keď nám na druhé stretnutie prišli ďalšie nové páry nemali sme problém. Vďaka možnosti rýchlo nájsť v prezentácii potrebné obrázky z prvého stretnutia sa zameškané doučili. Pri prezentácii sa dá záznamová tabuľka postupne odkrývať a dopĺňať, čo je úžasné.

Ďakujeme všetkým, ktorý pomáhajú Lige finančne, ale i modlitbami. Ďakujeme ale i Tebe Bože, že nám dokážeš plniť aj takéto MALIČKOSTI.

P.S od Doda: *Na 2% získala LPP tohto roku čiastku 84 500 Sk, za čo sme všetkým vám, ktorí ste svojimi daňmi podporili Ligu veľmi vďační.*

Pro Českou republiku jsme koupili zatím dva takové projektory – pro ústředí a pro pobočku Zábřeh. Podle potřeby budeme uvažovat o dalších. David.

Látky ohrožující plodnost

Britská ženská organizace pro ochranu prostředí (Women's Environmental Network) vyjádřila obavy týkající se změkčovadel tzv. ftalátů, které jsou používány v řadě kosmetických produktů aby měly jemnější konzistenci a byly trvanlivější. „Přibývá důkazů, že tyto látky ohrožují plodnost a reprodukční zdraví, a my nevěříme, že by chemické látky, které jakýmkoli způsobem ohrožují plodnost – ať už o tom existují nezvratné důkazy nebo ne – měly být obsaženy ve výrobcích sloužících k intimní hygieně.“

[Guardian, 11. září 2007. Další informace: <http://bezjedu.arnika.org/chemicka-latka.shtml?x=633020.>]

NOVINY Z RODINY LPP vydává pětkrát ročně jako členský bulletin Ústředí Ligy pár páru České republiky, o.s. David a Michaela Prentisovi, Fügnerova 143/9, 272 01 Kladno, tel: 312 686 642, e-mail: lpp@lpp.cz, internet: www.lpp.cz. Minimální členský příspěvek 130 Kč/150 Sk ročně. Číslo účtu: 215288136/0300. Adresa na Slovensku: LPP, Manželia Jozef a Simona Predáčovci, Slovenskej armády 15, 953 01 Zlaté Moravce, tel.: 037-6421426, e-mail: lpp@lpp.sk, internet: www.lpp.sk. Kurzy PPR pro manžele a snoubence - 4 setkání po 2½ hodinách, většinou v měsíčních intervalech. Kurzovní: v ČR 300 Kč, v SR 400 Sk za pár. Jsme vděční za příspěvky pro práci Ligy.